

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Petiti Philosophi & Doctoris Medici, Miscellaneorum Observationum Libri quatuor

Petit, Pierre

Trajecti ad Rhenum, 1682

Cap. XXX. Plutarchi locus insignis emendatur & explicatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13245

Sertorii, qui post Marianæ factionis cladem in Hispaniam se receperat, jussu, Pyrenes claustra armis teneret, Anniumque unum e Syllæ ducibus aditu prohiberet; nec vi aperta præsidio de jici posset, *Calpurnius*, qui in Annii exercitu erat, ut credere par est, sese esse transfugam mentitus, in Julii castra irrepsit, atque ibi amicitia prætextu fallens capta occasione hominem insidiis necavit. Καλ-
 περνίς δέ τιν' ἐπίκλησιν Δαναρίς, δολοφονήσαντ' τὸν Γέ-
 λιον, ἢ τῶν στρατιωτῶν τὰ ἄκρα τῆς Πυρήνης ἐκλιπόντων, ὑ-
 περβαλῶν Ἀννίου, ἐπήει χειρὶ μεγάλη τὰς ἐμποδῶν ἀνισίας.
 Nihil ergo absurdi sit putare *Hieronimum Calpurnii* istius
 nomine abusum, ad significandum proditorem, ac perfidi-
 diam in se *Ruffini* oblique designandam: quod hunc non mi-
 nori scelere sibi insidiatum crederet. Qui si non ferro caput
 suum petiisset; certe famam vita ipsa cariorem, lingua &
 scriptis maledicentissimis, quantum in se erat, op-
 pressisset.

CAPUT XXX.

Plutarchi locus insignis emendatur & explicatur.

IN libello, qui inscriptus est: εἰ καλῶς εἰρηῆαι
 τὸ λάθε βιώσας; quæ sententia est *Epicuri*, &
 fertur in primis, commendantis otium & vitæ
 latebras iis, qui bene vivere volunt; locum repe-
 rio insignem, sed cujus sententiam frustra ex editionibus
 quisquam consequi studeat, nedum ex *Amioti* nostri ver-
 sione, qui corruptum esse hunc non vidit: Δοκῶ δὲ ἐγὼ
 καὶ τὸ ζῆν αὐτὸ, καὶ ὅπως τὸ Φῆναι καὶ μελαρχεῖν ἀνθρώπων
 γενέσεως, εἰς γνῶσιν ὑπὸ θεῶ δόθῆναι. ἐστὶ δὲ ἀδηλ. καὶ ἀ-
 γνω-

γνωσθῆναι ἐν τῷ παντί πολλῶν, καὶ κατὰ μικρὰ καὶ σποράδην φερόμενθῆναι. ὅταν δὲ γένηται συνερχόμενθῆναι αὐτῶν καὶ λαμβάνων μέγεθῶν, ἐκλάμπει καὶ καθίσταται δῆλθῆναι ὅτι ἀδήλθῆναι, καὶ φανερός ἐξ ἀφανῆς. ἢ γὰρ εἰς ἐσίαν ὁδὸς ἢ γνώσις, ὡς ἐνίοι λέγουσιν, ἀλλ' ἐσίαν εἰς γνώσιν. ἢ γὰρ ποιεῖ τῶν γινομένων ἕκαστον, ἀλλὰ δείκνυσιν, ὡς περὶ εἰδὲ ἢ φθορὰ ἢ ὄνθῆναι, ἀρσις εἰς τὸ μῆδ' ἐσιν, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ ἀδῆλον ἀπαγωγὴ τῆ διαλυθένθῆναι. Ut ergo emendationis, quam affero, ratio omnibus constet, prius aperiendum est *Plutarchi* consilium in hoc libello. Nempe hoc illi propositum est, refellere dogma istud *Epicuri*, atque ostendere, non oportere in occulto delitescere, nisi qui more *Epicuri* vivere instituat, nempe inter ganeas, & scædaram voluptatum ministeria. Quamquam neque ipsum *Epicurum* latebrarum patientem fuisse scriptorum ejus multitudo indicat: Ceterum societatis humanæ interesse bonos viros non ignorari, multis clarorum virorum exemplis declarat: deinde etiam documentis e natura promptis. cujus potestas in iis, quæ antea latebant in lucem & notitiam protrahendis maxime versetur: nihil enim aliud esse gigni aliquid, quam absconditum e latebris educi, atque ita ab aliis multis, quibus confusum est, discerni, ut cognosci possit. Ex hac sententiæ *Plutarchi* declaratione, ad verborum ejus emendationem me confero. Δοκῶ δὲ ἐγὼ καὶ τὸ ζῆν αὐτὸ, καὶ τὸ ὄλωσθῆναι καὶ μεταχεῖν ἀνθρώπων γενέσεως, εἰς γνώσιν ὑπὸ θεῶν δοθῆναι. Hoc primum sane leve mendum tollo, ἀνθρώπων pro ἀνθρώπῳ: sed non contemnendum, cum sensum obscuret: nam plane ἀνθρώπῳ legendum: est enim dativus, qui regitur a sequenti verbo δοθῆναι. *Amiotus* ita accepit, quasi vellet *Plutarchus* a Deo concessum esse hominibus ortum, ut ipse ab iis cognoscatur. Quæ interpretatio plane est aliena a mente *Plutarchi*. Et ex iis, quæ sequuntur intelligi potest: statim enim subdit *Plutarchus*, Ἔσι δὲ ἀδῆλθῆναι καὶ σποράδην φερό-

φερό-

φερόμεν. Quæ etiam absurde *Amiotus* de Deo accipit: cum de homine nondum genito intelligi debeant, vel potius de hominis principiis, quæ antequam homo gignatur, sparsim aliis confusa in universo feruntur; quo fit ut homo in illo statu sit ἀδηλ. & ἄγνωσ. quia in rerum πανσπερμίας ad minima redactus, aliorumque diffimilium confusione obscurus & latens. Cum vero illa principia, sive atomi, homœomeriæ, sive particulæ elementorum, ab illa perplexitate atque disgregatione in unum colliguntur, tunc homo apparere incipit, & in evidentiam adducitur. Mox subjungit: Οὐ γὰρ εἰς ἐσίαν ὁδὸς ἢ γνῶσις, ὡς ἔνιοι λέγουσιν, ἀλλ' ἐσίαι εἰς γνῶσιν. ad verbum: Non enim cognitio, via est ad essentiam, ut quidam dicunt: sed essentia ad cognitionem. Quis hoc intelligat? subest igitur mendum, nempe in voce γνῶσις. pro qua citra dubitationem, rescribo, Γένεσις ἔ γὰρ εἰς ἐσίαν. ἔδὸς ἢ γένεσις. sensus est: generatio non est via, sive motus ad essentiam, sed ad cognitionem. Ratio evidens: non enim rerum essentia ipsæ cum prius non essent, esse incipiunt, & in ortum dantur, sed prius subsistentes in suis causis, in apertum proferuntur, hoc est: ex obscuris evidentes & conspicuæ redduntur. Hoc autem *Plutarchus* ita diserit in sententia veterum naturæ interpretum, qui nihil aliud generationem esse statuebant, præter quorundam inter se mixtionem: corruptionem nihil aliud, nisi mixtorum: separationem. Ita enim *Empedocles* apud *Aristotelem* lib. 4. *Metaphys.* sciscit,

— Φύσις ἔθενός ἐστιν,
 Ἀλλὰ μόνον μίξις τε διάλλαξις τε μιγέντων
 ἔστι, φύσις δὲ ἐπὶ τοῖς δ' ὀνομάζεται ἀνθρώποισι.

Sed & *Hippocrates* in primo *περὶ διαίτης*, si ejus libri auctor

stor Hippocrates : Ὅτι δ' ἂν διαλέγωμαι , τὸ γενέσθαι ,
 καὶ τὸ ἀπολέσθαι τῶν πολλῶν ἕνεκεν ἐρμηνεύσω . ταῦτα ἢ καὶ
 ξυμμίσγεσθαι καὶ διακρίνεσθαι δηλῶ . & paulo post : γενέ-
 σθαι , ξυμμιγῆναι , τῷτο . i. *Quid vero dicam , generari
 & perire ; vulgi gratia interpretabor . Hæc autem commif-
 ceri & discerni ajo significare . Generari idem est , quod com-
 misceri .* Supra autem dixerat : Ἀπόλλυται μὲν γὰρ ἐδὲν
 ἀπάντων χρημάτων , ἐδὲ γίνεται , ὅ , τι μὴ καὶ πρόθεν ἦν .
 ξυμμισγόμενα ἢ καὶ διακρινόμενα ἀλλοιῶνται ; & ποx : νο-
 μίζεται ἢ παρὰ τῶν ἀνθρώπων , τὸ μὲν δὲ ἄδρα ἐς Φῶς ἀνέξ-
 θεν γενέσθαι . i. *Existimant homines illud quod ex orco (hoc
 est e naturæ sinu & latibulis) in lucem auctum est , generari .*
 Hæc non potui , quin adscriberem : utpote quibus &
Plutarchi sententia mirum in modum declaratur , & emen-
 datio nostra confirmatur .

C A P U T XXXI.

Platonis locus ex Phædone explicatur.

N eo pulcherrimo dialogo , Plato Cebetem
 audita quapiam Socratis dubitatione , de
 quæstione inter Philosophos agitari soli-
 ta , an liceat homini aliquando seipsum
 interficere , sic interloquentem inducit :
 Καὶ ὁ Κέβης ἠρέμα ἐπιγελῶσας , ἰτῶ ζεὺς , ἔφη , τῆ αὐτῆ
 φωνῆ ἐπιπών . quæ verba *Ficinus* ita reddit : *Tunc Cebes
 subridens : Ittio Juppiter , inquit , sua ipsius lingua loquens .*
 Quod cur ita verterit , fateor me nescire . Nam si Græcam
 dictionem ἰτῶ Latinis literis expressam exhibere volebat ,
itto , non *ittio* , scriptum oportuit . Præterea majusculam
 lite-